
COLECȚIA „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE”
340
cpsf.info
ALEXANDRU FORIE
LUPTA CU INFINITUL

340

ALEXANDRU FORJE

LUPTA CU INFINITUL

*

HORIA ARAMĂ

NU ÎN FAȚA OGLINZII

Redactor literar: ADRIAN ROGOZ
Coperta-desen: AUREL BUICULESCU
Desene interioare: MIRCEA CAPĂȚÂ
și MIHAI SÂNZIANU
Prezentarea grafică: ARCADIE DANELIUC

Există „în noul val" științifico-fantastic românesc unii autori pentru care anticipația nu înseamnă neapărat o utopie roză. Ei văd și vinele amare ale viitorului, și ceea ce vor putea fi numite „rămășițele trecutului", adică tarele prezentului nostru care vor mai dăinui. Dintre acești neconformiști face parte și Alexandru Forje. În povestirea de față veți întîlni asemenea momente dure. Eforturile pentru obținerea unor viteze supraluminice se împletesc cu aventurile mărunte ale astronauților de pe „Pasărea măiastră", care pier pe rînd, și nu totdeauna din pricini eroice. Finalul surprinzător este și el în bună măsură demitizant.

Colecția „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"
editată de revista
Știința și Tehnica
Anul XV
15 ianuarie 1969

ALEXANDRU FORJE

LUPTA CU INFINITUL

„... IAR LA NUNTA MEA, A CĂZUT O STEA".

Ioana,

Voi pleca. Ştiam, desigur, de mai multă vreme, data evenimentului acesta. Mă vei acuza de, după cum spui tu, delictul de minciună prin omisiune. Fie. Încerc să-ţi explic ceea ce la drept vorbind e de neexplicat. Plec, am plecat acum, în clipele în care vei citi scrisoarea. Nu te uita alarmată la ceas! M-ar durea imaginea chipului tău crispat, m-ar durea graba absurdă şi inutilă cu care ai alerga ca să ajungi la start. Te asigur că în acest moment, pista de lansare e goală, decolarea a avut loc şi noi ne-am început drumul. Rămîi deci liniştită la biroul tău, ca şi cînd nu s-ar fi întîmplat nimic, făcînd uz de „proverbialul tău calm". Respiră adînc ca să te linişteşti. Recomandarea e stupidă, ca medic ştii mult mai bine decît mine ce trebuie să faci ca să-ţi păstrezi calmul.

Îţi urmez sfatul, nu-ţi cer nici cel puţin iertare. Am plecat şi atît!

Cît de bine ţi-am reţinut intonaţia şi felul tău cu totul deosebit de-a modula sunetele pe care le pronunţi: „În ziua... în ziua urîtă, cînd, ziua la care nu vreau să mă gîndesc, te rog să-mi spui. Vreau să fiu cu tine..."

Nu-ţi cer iertare, dar nu ţi-am putut îndeplini dorinţa, fiindcă nu m-aş fi putut desprinde de tine. Vezi, „ziua urîtă" cum spui tu, am impresia că am visat-o dintotdeauna, cu senzaţia foarte precisă că s-a născut odată cu mine, sau poate a existat chiar şi înaintea mea. Mă ardea dorul demonic al plecării, chiar înainte de a-mi fi imaginat şi clarificat ideea plecării acesteia.

M-ai întrebat dacă sînt sigur că nu greşesc? Nu! Nu sînt! Dar n-am ce face. Orice drum înapoi mi-e închis. Nu mai pot merge decît înainte. Mi-e teribil de frică şi va trebui să depun eforturi susţinute pentru ca în ultimele minute dinaintea plecării să mă ţin drept, pentru ca nu cumva să mi se înmoaie genunchii şi să mă fac de rîs. Cît de stupid, cît de ridicol ar fi!

„De unde venim? cine sîntem? încotro mergem?" Mă întrebi şi te aud în gînd, ca altădată. Te văd ridicînd degetul arătător spre mine. „Tu? un surescitat, gata să alergi după o nălucă pe care n-a ajuns-o şi nici n-o va ajunge nimeni, niciodată! De profundis!"

Aseară am fost invitat la familia profesorului Petre-Fridtjof Petrescu-Dil, navigatorul de pe Pasărea Măiastră, la un concert de cameră. Împreună cu soţia şi cu cei doi băieţi formează un cvartet de

coarde. Mai bine zis, formau, pentru că acum cînd citeşti scrisoarea toate acestea s-au întîmplat alaltăieri. M-a însoţit Năstac-motoristul (şeful mecanic al navei) cu care Petrescu era în ceartă de mai bine de douăzeci de ani. Ieri s-au împăcat fiindcă vom pleca împreună. Scopul vizitei a fost tocmai lichidarea gîlcevei.

M-a indispus gluma lui Petrescu, cînd m-a prezentat soţiei lui : „Să-ţi fac cunoştinţă cu viitoarea mea văduvă..." Ea era gata să izbucnească în plîns. Se uita la mine cu ochii rătăciţi. Cred că mă îngălbenisem. N-am putut îndruga nici un cuvînt. Petrescu a încercat s-o dreagă fals : „...facem şi noi pe grozavii, atîta caz pentru o plimbare..."

Cearta lui cu Năstac luase în ultimul timp forme foarte ascuţite. La institut lansase zvonul, fiecare despre celălalt, că frica îl va împiedica să plece. Sper că ieri vechiul conflict s-a aplanat definitiv. La masă, Petrescu a toastat pentru colaborare între specialiştii în propulsie (pînă nu de mult nu-i scotea din „nişte nenorociţi de lăcătuşi") şi specialiştii în navigaţie. Năstac a băut pentru sănătatea aşilor în navigaţie („cîrmacii" de ieri-alaltăieri) şi distinsele lor soţii. Era un moment de comedie bufă de proastă calitate. Sper însă că totul e bine cînd se sfîrşeşte bine. Să-i vedem cum se vor împăca la bord.

Aş vrea să nu mă gîndesc la degetele tale exersate de neurochirurg, tremurînd uşor, strîngînd hîrtia scrisorii, desigur foarte puţin în efortul pe care-l faci ca să-ţi stăpîneşti emoţia.

Încerc să iau cu mine tot ce pot lua din fiinţa ta. Amintirea vocii şi a imaginii tale, gîndurile pe care mi le-ai împărtăşit, cuvintele melodioase. Toate acestea ca să nu fiu singur.

Deci, încearcă să-ţi stăpîneşti emoţia. Ai grijă să nu ţi se observe tulburarea, fiindcă „Zeii ar rîde iar". Îţi aminteşti ? ţi-am povestit că profesorul Mălurescu obişnuia să spună că zeii rîd de fiecare dată cînd oamenii dau greş, încercînd să-şi depăşească condiţia umană. Nu le da prilejul.

Dacă ar fi să-ţi justific logic (mai mult sau mai puţin), cu logica aceea cu care demonstrăm orice, hotărîrea mea de a pleca, aş găsi uşor argumente. După cum îţi spuneam, năzuinţa acestei experienţe e tot ceea ce mi-am dorit mai mult, visul fantastic care acum cînd se împlineşte mă sufocă şi mă arde asemenea unei alte tunici a lui Nessus.

„De unde venim ? cine sîntem ? încotro mergem ?" spui tu, rememorîndu-l pe Gaugain. Pentru mine totul a început odată cu nerăbdarea de-a şti ce-i dincolo de dealul care închide orizontul. Tu ai spune mai simplu, o nelinişte căreia eu nu i-am putut rezista, o nelinişte congenitală cu care ne naştem cu toţii.

Am ezitat să-ţi spun tocmai pentru a nu părea caraghios, dar cuvîntul „infinit" m-a făcut să mă înfior de prima dată cînd l-am auzit pronunţat de profesorul de matematici, în liceu. Ne-a ţinut un întreg discurs despre semnificaţia noţiunii acesteia, care mi-a aţîţat imaginaţia.

Auzi ! Tinde spre infinit ! Tinde spre infinit...

Cît de curios mi s-a părut tot ce ne-a spus atunci, au trecut ani mulţi şi după exerciţii îndelungate de gîndire am ajuns la aceeaşi concluzie la care ajunsese în vremea aceea modestul meu profesor de liceu. Cît de absurzi sîntem şi cît de grozavi ne credem, în mod

absolut nejustificat. În adevăr, ce-ar putea fi altceva infinitul decît o ficțiune fără conținut și sens, o simplă condiție limitativă, creată de anumite circumstanțe? Pereții camerei, dealul care închide orizontul, cunoștințele noastre incomplete sau acum, în cazul meu, limita vitezei luminii pentru corpuri cu „masă de repaus sau de mișcare" (scriu în ghilimele fiindcă îmi aduc aminte că expresia aceasta „profesională" a mea te irita).

Infinită va fi pentru mine doar distanța pe care o voi avea de parcurs spre inima ta, Ioana!

Scrisoarea se termina fără nici o semnătură. Doctorița Ioana Opriș împături absentă foaia de hîrtie. Un gînd o făcu să se ridice și să iasă alergînd din laborator. În bibliotecă doi tineri interni priveau ecranul televizorului. La venirea ei, se ridicară respectuoși și o salutară. Surprinzîndu-i privirea agitată, unul dintre ei îi explică:

— Niște nebuni pleacă să depășească viteza luminii... S-a anunțat decolarea...

★

Matei Tătaru era foarte atent și număra cu multă conștiinciozitate de cîte ori G. Dragoșescu, directorul de perspectivă de la Energocosm, se trăsese de nas în timp ce-și rostea discursul. Nu-l interesa cîtuși de puțin sensul cuvintelor pronunțate. Suporta stoic festivitatea, ca pe un rău necesar.

„Treizeci și nouă..."

Dragoșescu făcu un gest larg cu mîna, apoi continuă: dar cum spuneam, omul primitiv își ținea cu teamă capul între umeri, ca nu cumva ridicîndu-se în picioare să se lovească cu creștetul de cer. Zadarnică teamă, cerul era nesfîrșit de departe și nu l-a ajuns nici cînd a întins mîna. Vom denumi această clipă momentul spațierii, al ideii firave despre univers, care începea să se nască în mintea omului ce pășea pe prima treaptă a înțelegerii. Hómo Sapiens...

„Patruzeci, patruzeci și unu" — Două trageri de nas se succedară una după alta.

— Homo Sapiens, omul cu sapa, îi șopti Năstac, chicotind. lui Matei.

— Psss!

„Patruzeci și doi..."

— A spația, a geometriza, a intui diferența între distanțele la care se găseau anumite puncte în spațiu, unele față de altele, copacul cu fructe comestibile în raport cu izvorul de apă...

„Patruzeci și trei..."

— Omul se deplasa în spațiu și în timp, realități obiective, geometrizînd și desigur că pasul i-a fost prima măsură relativistă...

Instalațiile de televiziune recepționau desfășurarea evenimentelor din sala luminată extenuant, ca să le retransmită în cele patru puncte cardinale. Discursul era tradus automat în o sută optzeci de limbi și în peste cinci sute de dialecte.

„Patruzeci și patru..." Matei înregistră conștiincios noua tragere de nas. Aruncă în fugă o privire asupra ceasului care indica ora siderală și împărți cele patruzeci și patru de trageri de nas la mai puțin de zece minute de cînd dura discursul, ceea ce dădea ceva mai mult de patru, virgulă, patru trageri de nas pe minut.

Matei Tătaru avea conştiinţa faptului deosebit de important că undeva exista o ființă, strănepoata femeii care îi oferise lui Homo Sapiens fructul din pomul binelui şi al răului, deranjîndu-l pentru o clipă din preocupările lui spaţio-geometrice. Strănepoata asta îi tulbura şi lui gîndurile acum. O rugase să nu asiste la plecare.

Năstac îi şoptea chiar atunci lui Matei ceva la ureche, chicotind. Auzi doar cînd spuse :

— N-am mai găsit-o niciodată.

„Patruzeci şi cinci..."

Nu fusese atent la ce-i spunea Năstac.

— Ce n-ai găsit ?

— Moneda de trei lei pe care am înghiţit-o cînd aveam doi ani.

Figurile reprezentanţilor corpului diplomatic erau toate grave, reflectînd numai seriozitate şi prestanţă profesională.

„Patruzeci şi şase..."

Directorul Dragoşescu se opri şi inspiră adînc.

— Gînditorul modern, examinînd în evoluţie istorică dezvoltarea gîndirii ştiinţifice, îşi pune întrebarea : cum ar fi trebuit să procedeze omul începuturilor pentru a-şi reprezenta realitatea, nu în dimensiunile spaţiului şi ale timpului, ci în alte coordonate ? Desigur, nu putem nega că Homo Sapiens, deplasîndu-se, realiza eforturi diferite, oboseli diferite. Energetiza, ar spune profesorul Matei Tătaru...

„Patruzeci şi şapte..."

Discursul continua cu acelaşi patos.

— ...or, dacă ar fi avut posibilitatea să cunoască ecuaţiile şi soluţiile care reprezintă diferitele eforturi sau poate forma particulară şi soluţia particulară pentru descrierea unui anumit efort, reieşite dintr-o ecuaţie generală din care s-ar putea deduce toate legile universului, n-ar mai fi geometrizat, ci ar fi e-ner-ge-ti-zat. Aceasta ar fi fost calea pe care profesorul Matei Tătaru o consideră drept cea mai simplă şi conducînd sigur spre realizarea şi demonstrarea unei teorii unitare, descrierea universului cu o ecuaţie generală, a jocului masă-energie.

„Patruzeci şi opt..."

Matei Tătaru urmări privirea directorului ştiinţific Emilian Păsărescu, oprită pe picioarele lungi ale unei corespondente de televiziune. Gîndindu-se la el, încercă un sentiment de milă pentru faptul că era bătrîn şi caraghios. Ar fi fost gata să uite toate necazurile pe care i le pricinuise şi chiar să-l compătimească.

„Patruzeci şi nouă..."

Mărul lui Adam, la gîtul lui Dragoşescu, avea o mişcare de translaţie neobişnuit de lungă, ba se ridica în sus pînă sub bărbie, ba cobora mult în jos şi dispărea sub gulerul înalt, alb şi tare, ca într-un joc de-a v-aţi ascunselea.

— Homo Sapiens, stră, stră, strămoşul nostru limitat de simţuri, şi-a măsurat universul limitat cu pasul, a perceput curgerea timpului prin succesiunea bătăii pulsului şi a avut astfel coordonatele primului sistem de reprezentare spaţială cu patru dimensiuni, trei ale spaţiului geometric şi una a timpului...

Dincolo de ferestrele imense, de culoarea opalului, ale sălii de festivităţi a cosmodromului, liniile pistelor betonate se întîlneau la baza navei. În jurul ei oamenii care se agitau acolo păreau nişte

gîngănii. Din cerul înnorat răzbătură palide raze de soare, corpul imens al navei luci argintiu, albăstrui.

Discursul devenise enervant pentru toată lumea. G. Dragoşescu părea că are intenţia să justifice salariile celor trei poeţi modernişti, ale celor doi specialişti în teoria entropiei informaţiei, leafa expertului în fizică teoretică şi a expertului în deplasări cu nave cosmice, care o lună întreagă se căzniseră la serviciul de propagandă şi de informaţii al Energocosm-ului cu redactarea acestui discurs.

Cerul se întunecase din nou şi ploua mărunt. O zi tristă de noiembrie din ultimul an al mileniului.

Vocea lui Dragoşescu se auzea răguşită.

— Pe axa zero a timpului, în întîmpinarea celui de-al treilea mileniu al erei noastre, mai departe, dincolo de ultima thule...

„Patruzeci şi nouă..."

— A ajuns la ultima thule, chicoti iar Năstac, ne lasă s-o tulim.

— Psss !

Matei intui înfiorat perioada de timp infimă, rămasă pînă la plecare. Îi era teamă. Îşi simţi fruntea cuprinsă de febră.

Aplauzele de circumstanţă acoperiră sfîrşitul discursului. Emoţionat, probabil sincer, directorul Dragoşescu se apropie.

— Daţi-mi... daţi-mi voie să vă îmbrăţişez şi să vă urez...

Despre ei, cei unsprezece care plecau, era vorba. Matei se lăsă sărutat pe amîndoi obrajii.

Directorul general Tudor Ţiparu şi după el Emilian Păsărescu veniră şi ei pe rînd să-i îmbrăţişeze în axa principală a obiectivelor de luat vederi. Ministrul de resort, care asista la solemnitate, le strînse mîinile. Ar fi vrut să spună un cuvînt în semn de drum bun, dar emoţia îl gîtuise şi pe el.

Ţiparu interveni plin de solicitudine, adresîndu-i-se lui Matei :

— Te rog să ai grijă de tine şi de oameni, vă doresc...

Se anunţă comunicarea de start.

— Atenţiune, atenţiune, decolarea navei spaţiale *Pasărea Măiastră* va avea loc la ora unsprezece şi treisprezece minute ; echipajul este invitat să-şi ocupe posturile !

Comunicarea se repetă pentru a doua oară.

— Atenţiune, atenţiune, decolarea navei spaţiale *Pasărea Măiastră*...

★

„N-am să te mai văd ! Dincolo de moarte, nu mai urmează nimic. Teama, o mînă de gheaţă, îmi cuprinde inima. Ai dreptate, muzica lui Mozart e pentru păpuşi de porţelan, nu pentru oameni vii.

Te-am rugat să nu deschizi scrisoarea decît după ce vei fi plecat. N-am vrut să ştii cît mi-a fost de frică. N-am să te mai văd niciodată şi nu pot face nimic ca să te opresc.

Sînt sigură că ţi-ai uitat pipa. Ai lăsat aici ceva din tine, deşi acolo, gonind în lungul stupidei axe zero a timpului, nu mi te pot închipui decît ţinînd-o între dinţi, stinsă.

Atunci, la început, chiar în prima zi a întîlnirii noastre, ţi-am remarcat întîi braţele, puţin firave. M-au contrariat. Apoi a fost tonul răspunsurilor.

— Numele şi prenumele ?

— Tătaru Matei !

— Data nașterii ?

— 13 ianuarie 1964.

Aveai deci treizeci și doi de ani. Cu aproape zece ani mai mult decît mine.

— Profesiunea ?

— Profesor universitar (nu ți-ai declinat titlul pompos : profesor, doctor, docent !). Am vrut să fac pe grozava. Deși rubrica nu prevedea, te-am întrebat : profesor de... ?

— Teoria cîmpurilor energetice.

În fond ce-mi păsa ? Erai un pacient venit pentru electroencefalogramă. Făcusem pînă atunci electroencefalograme la cel puțin o sută de navigatori cosmici. Erau exemplare umane admirabile. Tu însă erai cu totul altfel decît toți. Poate mi s-a părut.

Nu-mi mai aduc aminte restul datelor din chestionar. Erai un bărbat gol pînă la brîu, un oarecare. Am știut cu precizie că n-ai plăcut niciodată nici unei femei ; cine să iubească un căpcăun ? Tu, căpcăunul mult visat !

O să-ți lipsească pipa ! În seara cînd am fost la tine, mi-am pus-o în gură, în timp ce erai în bucătărie ca să faci cafea. N-am avut o oglindă ca să mă văd. Fusese și a rămas singurul nostru sărut. Avea un gust amar și grețos. Ce alt gust ar fi putut avea ? Ai adus un pled și o pernă și le-ai pus pe jos.

— Cînd o să-ți fie somn, întinde-te, mi-ai spus. Aud și acum vorbele.

Îți aduci aminte ? Poate nici n-ai observat. Am stat o vreme sprijinită în cot și te-am privit. Ți se stinsese pipa, ar fi fost anormal altfel. Căpcăunul la masa lui de lucru. Cu o seară înainte fusesem de gardă, eram frîntă. Am adormit și am visat că mă sărutai pe sîni.

Dumnezeu, ca să-și perpetueze specia, a trebuit și el să-și caute o pămînteană. Am vrut să fiu pămînteana ta. Am certitudinea că plecarea ta s-a produs cu mult înainte, înainte chiar de-a te cunoaște și eu am întins brațele spre tine, să te cuprind, prea tîrziu.

N-ai să te mai întorci. Știu sigur, tot așa cum a știut Lăbuș, cîinele din copilăria mea, că o să moară. N-a vrut să iasă toată ziua din curte. Nici n-a mîncat. Seara am plecat amîndoi să ne plimbăm și l-a călcat un automobil...

Iartă-mă că într-o scrisoare care va zbura pe „axa zero a timpului" e vorba de un cîine cu un nume banal. Dar îți promit că, mai tîrziu, cînd voi deveni o domnișoară bătrînă, o să am un cîine pe care o să-l cheme cel puțin Mezotron.

Dacă în seara cînd am fost la tine m-ai fi sărutat, ar fi fost prea puțin. Oricît m-ai fi iubit sau m-ai iubi ar fi prea puțin. Chiar dacă mi-ai dărui toate constelațiile puse una lîngă alta ar fi prea puțin, prea puțin, prea puțin...

Bine, poți pleca. Îmi pare rău că pe vremea poveștilor nu l-am iubit pe Făt-Frumos și cred că s-a întîmplat astfel, dintr-o pornire reprobabilă de-a fi originală. Îți promit să fac un studiu asupra psihoprofilaxiei tendinței spre originalitate. Ce proastă am fost și cît de bine e să accepți să fii ca toți ceilalți".

Rîndurile scrise de mîna Ioanei îi tremurau înaintea ochilor.

— Ce faci ? îl întrebă Alexe Șerban, de alături, impacientat. Nu dai comenzile de pornire ?

Matei Tătaru împături cu grijă fila scrisorii, ca şi cînd n-ar fi auzit întrebările; răspunse totuşi tîrziu şi străin.

— Da. Să pornim. Atenţiune — se apropie de microfonul de pe masă — generatorul laser, start!

— Laser, repetă comanda Năstac, instalat şi el la postul lui de secund mecanic, apoi acţionă contactul de pornire.

Răspunsul fu o vibraţie uşoară, care dispăru treptat, puterea formidabilă a motoarelor (de unsprezece ori zece la a noua megawaţi) era în funcţiune.

Ceasul înregistrator al timpului în parcurs intrase în funcţiune, înregistrînd cu precizie miliardime de secundă după miliardime de secundă.

— Calculator unu, ceru Matei.

— Calculator unu... cal... calculator unu, se bîlbîi emoţionat Petrescu-Dil, navigatorul. Calculator unu... nu, nu conectează...

— Calculator unu!

— Nu vă spun? Nu... nu conectează!

— Alarmă, cartul de intervenţie!

— Alarmă, cartul de intervenţie, repetă Năstac disciplinat şi acţionă comenzile.

Plecarea trebui să fie amînată întîi cu o jumătate de oră, apoi cu cinci ore şi în final trebui să fie contramandată. Bineînţeles că se încurcaseră toate transmisiile de radio şi de televiziune, asistenţa oficială şi neoficială îşi pierduse răbdarea. Tot felul de băgători de seamă alergau într-o parte şi în alta, încurcîndu-se unul pe altul.

Către seară se dădu ordinul ca nava să deschidă comunicaţiile cu exteriorul şi echipajul să debarce. Plecarea fusese amînată pentru o dată ce urma să fie precizată ulterior.

— Ce-aţi făcut? Ce dracu n-a mers? se interesă enervat directorul Păsărescu, gata să-i bruftuluiască.

Tătaru ridică din umeri. Îi luceau ochii de oboseală.

— Ce să facem? găsi cu cale să răspundă Năstac. Un mare fîs. Discursurile de drum bun şi îmbrăţişările rămîn valabile... cu ultima thule, deocamdată, vom mai vedea...

— Măi să fie, măi să fie, se lamenta întruna Ţiparu, directorul general, mă mănîncă ministrul de viu. Nici nu mi-a dat mîna cînd a plecat şi se uita... Măi să fie...

— Ce faci? îl întrebă Alexe Şerban pe Tătaru, în timp ce se îndreptau spre ieşire.

— Dau un telefon în oraş şi pe urmă... lasă-mă singur.

★

Pe Ioana Opriş o găsi la clinica de neurochirurgie, fusese de gardă pînă la ora zero. A aşteptat-o la intrare. Afară se învălmăşea o ceaţă tulbure.

— Ce s-a întîmplat? îl întrebă în timp ce plecau, în maşină. Au rîs iar zeii?

Se pomeni privindu-i picioarele dezgolite de sub rochia prea scurtă.

— Nimic. N-aveau de ce să rîdă. Am plecat şi ne-am întors cu două ore înainte de plecare. Aşa-i pe axa zero a timpului. Dacă am fi accelerat şi mai mult, ne-am fi putut întoarce ieri.

Surprinzîndu-i privirea, stinse iritată lumina. Acționată nervos, mașina porni țîșnind.

— Unde să te duc ? sau unde mergem ? îl întrebă vocea Ioanei.

— Să mîncăm. Mi-e foame...

— Acolo unde-ai fost, nu ți-au dat nimic de mîncare ? Te invit la mine. Am o salată de portocale în frigider și fileuri de morun... Îți promit că n-am să abuzez de nevinovăția ta.

— Juri ?

— Jur ! Să-mi dai scrisoarea înapoi.

— Nu se poate. Am lăsat-o acolo, la capătul universului. Era un stîlp pe care scria : „Nu vă jucați cu infinitul și cu dragostea, ambele sînt treburi foarte serioase. Nu răspundem de accidente !"

— Curios.

— Ce era să fac ? Am prins scrisoarea cu o piuneză sub afiș.

Începuse să plouă. Ștergătoarele se mișcau ritmic, apropiindu-se una de alta și apoi depărtîndu-se.

— Nu mi-ai răspuns dacă vrei să vii la mine ca să-ți dau ceva de mîncare ?

— Da, viu. N-ai jurat ?

— Jur. Ești mulțumit ?

— Mai mult decît atît.

Un șir lung de mașini se oprise la stop. Așteptau de mult. Stropii de ploaie, lovind în parbriz, străluceau în luminile multicolore ale bulevardului.

— Sînt fericită că te-ai întors. Credeam c-o să dureze mai mult. Poate fiindcă ideea despărțirii de tine mă îngrozea. Nu-i așa că de acum n-ai să mai pleci niciodată nicăieri ?

— Ba da, decolarea s-a amînat din cauza unei defecțiuni la calculatorul cu circuite integrate...

— Cum ? Nici n-ai plecat ? Dumnezeule !

Uitase să pornească. Îl privea neîncrezătoare, apropiindu-se mult de fața lui.

— O, Matei, nu se poate. Spune-mi că m-ai mințit, că ai glumit. Ai plecat și te-ai întors, te-ai întors definitiv. Te rog, spune-mi... Eu am crezut tot ce mi-ai spus, că te-ai întors...

Îi repetă dur, fără nici un menajament.

— Plecarea s-a amînat. La ora asta ar fi trebuit să fiu la distanțe incomensurabile de Pămînt. Hai să pornim, stînjenim circulația.

— O, Matei, Matei... Mașina se smuci, ascultînd de comenzile acționate brusc. Foarte bine. Te-ai întors pe propriul tău risc. De acum n-o să mă mai poată despărți nimeni de tine. Am să te urmez pretutindeni. S-a terminat ! Se înșală oricine își închipuie că mă mai poate opri. Am să-ți demonstrez ce înseamnă o pisică sălbatică. Nu-ți mai dau drumul nici moartă !

Lacrimile îi curgeau neîntrerupt în lungul obrazului. La un nou stop lucîră ciudat în lumină roșie.

— Îți atrag atenția în mod serios. De acum, pînă la plecare, dacă te depărtezi la mai mult de un pas de mine..., ezită căutînd o pedeapsă înfricoșătoare, îți scot pe loc ochii, fie ce-o fi ! Ai înțeles ?

Tăcură mult timp, conștienți amîndoi că nu vor putea găsi o soluție ca să le împace deodată năzuințele.

— Am ajuns. Ai mei nu s-au culcat. Vezi, acolo stau eu.

Cobori în urma ei ameţit. Îi simţi braţele cum i se încolăcesc strîns în jurul gîtului sufocîndu-l, apoi buzele ei, arzîndu-i gura, o floare de sînge.

— Ioana, va trebui să înţelegi. Sînt un om care merge pe o sîrmă întinsă la mare înălţime şi... trebuie să fiu singur.

— Te străduieşti în zadar, nu pot înţelege.

— Ce-o să spună părinţii tăi, că mă aduci atît de tîrziu acasă?

— Ce să zică? Că, în sfîrşit, şi-a găsit şi nebuna lor pe cineva. Ia-mă-n braţe. Vreau să mă duci pe sus. E dreptul meu... cel puţin atît. Spune-mi, dacă ai fi plecat, ai fi fost acum mai departe de stele?

Matei ridică privirea și se uită în sus. Cerul era negru. Îi răspunse șovăind :

— Da, poate mai departe de stele.

Pe întuneric se împiedică de ceva și fu cît pe aci să cadă. Dar în ultimul moment își regăsi echilibrul.

— Cum se numește calculatorul care s-a defectat ?

— Cu circuite integrate.

— N-are nume ?

— Are. EX-I.

— Am să-l pomenesc în toate rugile mele.

★

Plecarea a avut loc la cîteva zile. După cum prevăzuse Năstac, discursurile de drum bun și îmbrățișările rămăseseră valabile. În sala cosmogării nu asista decît ministrul și conducerea Energocosm-ului. Țiparu, Păsărescu, Dragoșescu. Ioana Opriș venise și ea de astă dată. Se rezemase de geam și aștepta crispată. Nava, undeva departe, era o săgeată monstruoasă îndreptată spre cer.

Se anunță lansarea.

„Atențiune, atențiune, nava spațială *Pasărea Măiastră* va decola în următoarele treizeci de secunde pe o traiectorie experimentală. Nava este comandată de profesorul, doctor docent Matei Tătaru. De la bordul navei s-a comunicat confirmarea că mecanismele de comandă și acționare sînt toate în perfectă stare de funcționare.

Atențiune, atențiune, nava spațială *Pasărea Măiastră*..."

Ioana Opriș închise ochii și începu să numere în gînd : „unu, doi, trei, patru, cinci..."

La capătul pistelor nu mai era nimic. Nu se auzise nici un zgomot.

Un țipăt făcu să vibreze încăperea.

— Matei ! Mateei !...

★

De astă dată nu-și uitase pipa. O ținea între dinți stinsă, încercînd să se gîndească la ceva, la orice altceva decît la momentele petrecute cu Ioana. Precauția fusese zadarnică, își repetase mereu acolo pe Pămînt : „Nu lua nimic cu tine, nu lăsa nimic din tine, altfel îți va fi tare greu !"

Fusese slab și călcase consemnul și trebuia să plătească. Sfatul i-l dăduse cu ani în urmă profesorul Mălurescu, pe cînd se ducea să-l vadă, îmbătrînit și bolnav.

— Ehei, ce știi tu, băiete, le tragi seama la toate prea tîrziu. Ascultă-mă pe mine, oricum ai face tot ai să regreți, la sfîrșit rămîn atîtea nefăcute... și viața se duce, a dracului. Nouă cu-a brînzii !

Se gîndea la toate acestea, ținînd mereu ochii aproape închiși, fiindcă îl supăra lumina.

Cu o săptămînă în urmă s-a dus să-și ia rămas bun de la profesor.

Zici că pleci ? O să vă-ndepărtați... o să vă-ndepărtați cu viteze fantastice. Ascultă, Matei Tătaru, firul vostru de legătură cu Pămîntul este atît de... subțire. De-abia voi urmează să verificați dacă viteza legăturilor suprasenzoriale o depășește pe aceea a lu-

minii. Ce te faci dacă experiența, chiar în cazul reușitei, se va dovedi inutilă din pricina incomunicabilității ?...

— N-ar fi riscul cel mai mare. Am putea să și...

— Să lăsăm variantele sumbre. Deci zici că pleci ?

— În sfîrșit, de data asta, da.

— Să nu te uiți înapoi ! Ah, mamă, ce-aș mai pleca și eu ! dacă n-aș avea contractul cu scadență așa de scurtă. Ce ți-e și viața, mama ei...

Fusese la ultima întîlnire, amintirea era tristă. Încercă s-o alunge. Îl mai știa pe profesorul Mălurescu și altfel, de la cursul de navigație astronautică din anul trei. Pocnetul băncilor încetase într-o liniște nefirească. Îl priveau cu ochi curioși pe omul din fața catedrei.

— Bună ziua, eu sînt Mălurescu, am zburat pe o traiectorie la șase mii de kilometri de Marte, ei și ? Dați-i bătaie, hai ! începem prima lecție...

Formulele acopereau cu o viteză amețitoare tablele, nici un cuvînt în plus, nici unul în minus. Totul cu o exactitate pedantă.

În adevăr, pipa avea un gust grețos de cocleală. O scoase din gură și o puse pe masă.

„Ioana, Ioana..."

— Ați spus ceva ? îl întrebă Tică Nițulescu.

— Nu, nimic, ți s-a părut. Ce scrii acolo ?

— Raportul. Mi-a dat ordin „Șefu" să-l termin în cartul ăsta. Tică era subalternul direct al profesorului Petrescu-Dil. Citi afectat : „Raportul cu privire la condițiile realizate și la dificultățile întîmpinate în plasarea navei *Pasărea Măiastră* pe traiectorie, avînd motoarele acționate prin sistem de propulsie laser-fotonic. Paragraf unu, calcul de erori..."

— Trebuie să fie grozav de distractiv ?

— Mie-mi spuneți ?

În încăperea de comandă își făcu apariția Năstac, drapat în salopetă.

— Vă raportez că totul e în ordine. Motoarele au trecut examenele primei rații a funcției de accelerare. Vă rog să permiteți pilotului mecanic Năstac să se retragă în vastele și modestele sale apartamente. Dacă binevoiți a dispune...

— Ura !

Tătaru urmări cîtva timp mișcarea pe care o făcea vîrful stiloului lui Tică. Într-un tîrziu îl auzi că spune :

— Zău dacă-mi vine să cred c-am plecat. O șansă formidabilă, din o sută nouăsprezece candidați pe două posturi de piloți-calculatori și să reușești.

Pipa pe care o atinseseră buzele Ioanei ! Gîndul acesta îl făcu pe Tătaru să se înfioare. Încetase să-l asculte pe Tică.

— Știți, cînd am văzut anunțul cu plecarea asta la televiziune, mi-am zis : Tică, uite o treabă pentru tine. Fii atent, băiete, să nu calci strîmb, că te-ai ars. Examene de admitere, și ce examene ! Cursuri și antrenament. Ce cursuri, și ce antrenament ! După trei ani, îți spun : „Regrete, ai reușit fără loc". Cînd m-am văzut la ultimul „tur de scrutin" la proba teoretică pe locul trei era să... cum să vă spun ? Înțeleg, pe locul opt, unsprezece, dar pe trei, culmea ghinionului, cu nouă nouăzeci și opt, la două sutimi de primul.

Ticăăă ! mi-am zis, fii calm pînă la urmă, mai e examenul medical de îmbarcare, poți să refaci handicapul și ajungi primul la potou. Pe dracu' ! după o emoție ca asta, mai fă testul la examenul psihotehnic pentru zece. Și uite că l-am făcut.

„Îți dau totuși un sfat care o să-ți prindă bine. Ai grijă ca oamenii să aibă mereu de lucru. Auzi ? Ca să nu se gîndească la prostii. Nu uita !" Ochii profesorului Mălurescu se deschiseseră largi, săgetîndu-l din amintiri pe Matei, cu o privire ascuțită. „E foarte important ! Să nu uiți !"

— La întoarcere vreau să mă înscriu la doctorat, zise Tică, puțin jenat. Mi-aș alege o teză de traiectorii, pot aduna acum date experimentale. Ce ziceți ?

— E o idee, dacă vrei te ajut. Îți pot da o temă.

— Mă luați în balon ?

— Nici gînd. Bate laba, bătrîne !

Tică îl privi neîncrezător pe Tătaru. Se uită la mîna lui înainte de a îndrăzni să întindă și el mîna.

Luaseră cu ei din viața obișnuită gînduri și obiecte, care trebuiau să le ușureze și să le amăgească singurătatea. Atenuate, fiecare dintre cei unsprezece membri ai echipajului, ducea cu el pasiunile și îngrijorările de fiecare zi. Primele momente de după plecare au trecut greu, fețele se lungiseră și ochii tuturor priveau trist. Culmea ironiei, criza nervoasă cea mai gravă o făcu Mircea Stănescu, medicul navei. Sta ore întregi ascultînd muzică de Bach, cu difuzoarele magnetofonului date la maximum. Refuza să se alimenteze și Matei Tătaru a trebuit să-i ia cheile depozitului de medicamente, de teamă ca nu cumva să se drogheze. Încet, încet, adaptarea la situație se produse pentru toți. O primă dificultate învinsă.

Avu loc și prima ceartă la cuțite între Năstac și Petresau-Dil. Cauza, pontajul orelor de cart și sporul pentru conducerea navigației.

În instrucțiunile serviciului de organizarea muncii de la Energocosm, funcția lui Năstac nu era prevăzută pentru sporul de conducerea navigației și Petrescu-Dil, în atribuțiile căruia revenea și evidența activității, o ținea morțiș că nu vrea să se abată de la instrucțiuni. Năstac îl reclamă cu năduf lui Matei Tătaru.

— Mă persecută ticălosul, din ură personală. Cu el nu m-am înțeles niciodată. O face din răutate.

Gesticula surescitat.

Tătaru îl chemă la postul de comandă pe Petrescu, ca să lămurească situația.

— Ia spune, cum e cu porcăria asta de spor ?

— N...n...n-are dreptul, conform instrucțiunilor.

— Să pierd treizeci la sută din salariu, se lamentă Năstac, dacă n-aș sta aici la comandă aș mai zice... nu lucrez și eu aici ?

— Poți să stai, dacă nu e prevăzut, nu te pot trece.

Tătaru considera incidentul o aiureală, oamenii rămîn oameni însă și duc cu ei meschinăria chiar și pe parcursuri siderale. Știa și trebuia să țină seama de acest fapt.

— Ei, ce-i de făcut, nu există nici o soluție ?

— Știu eu ? se întrebă gînditor Petrescu-Dil. Aș... aș... avea o propunere, să înființăm o comisie de litigii, ar avea competența juridică să corecteze eroarea, dacă ați da o decizie...

— Ce decizie ?

— De înființarea comisiei de... de... litigii, o... o... formulez eu, numai s-o semnați. Odată înființată comisia... el, adică... Mă... Năstac... face o cerere, noi o judecăm și s-ar putea să-i dăm dreptate. Sînteți de acord ca în decizie... să, eventual, a...

— Eventual, ce ?

— Eventual să figurez... Știți, eu am mai fost președinte, aș ști cum să... să... să... procedez, speță juridică, circumstanțiere, concludență... dacă ați fi fost de acord... să... să figurez în decizie ca președintele comisiei...

Năstac se înfurie de-a binelea.

— Nu fac nici o cerere... Îmi dați spor, bine. Nu-mi dați, mă supun legii care nu spune că trebuie să stau de cart. Să văd !

Tătaru calculă rapid în gînd. Pentru perioada lungă pe care o vor petrece pe parcursul zborului, aveau nevoie de motive de destindere, comisia de litigii putea fi unul dintre ele.

— Fă decizia, o semnez. Năstac, faci cerere, legea e lege !

Peste zece minute Petrescu se întoarse cu un registru voluminos. Pe prima pagină era transcrisă decizia de înființare a comisiei de litigii.

„Decizie nr. 1. Noi, Matei Tătaru, în baza art... din..."

— Știți, n-am la mine legea cu prevederile pentru înființarea comisiilor de litigii în instituții de stat, am pus puncte, puncte, o să completez la întoarcere.

— Bine, unde să semnez ?

— Scuzați... să... să trec aici, în josul paginii.

Petrescu își luă în primire noua funcție, vicepreședinte fu numit Titus Minea, șeful centralei de forță, iar secretar Tică Nițulescu de la „siguranța zborului".

Năstac apăru cu cererea.

— Bine, îi spuse Petrescu, după ce-o citi... o... o înregistrez. Marți te prezinți la comisie cu doi martori care îți cunosc cazul, și-o să... să... vedem.

— Ce să vedem ?

— Să vedem ce... ce... zice legea, eu sînt președinte, trebuie să fiu imparțial, nu știu nimic. Ai dreptul să ceri să ți se facă plata pentru o perioadă de un an de la înregistrarea cererii.

— Păi n-am plecat decît de nouăsprezece zile...

— Vezi, ai... ai... noroc, nu pierzi nimic. Dacă făceai cererea peste doi ani, pierdeai sporul pe un an. Să mai zici că n-ai avut noroc.

★

Matei aprecie în gînd : unsprezece oameni pe cîțiva metri pătrați, poate ani în șir. Cine a spus, vorbind despre mare, „atîta apă și nimic de băut ?" Atîta spațiu și totuși să n-ai unde să te miști. Mereu sub presiunea impresiei că te sufoci în cutia metalică a navei. Socotind cît de greu îi venea lui însuși, se gîndea îngrijorat cum vor suporta ceilalți pînă la capăt.

Făcea cartul cu Alexe Șerban, unul dintre carturile fără număr care vor mai urma.

Pipăi cu degetele hîrtia, de parcă ar fi vrut să perceapă și altfel decît cu ochii armonia culorilor.

— Țuculescu, „Lumi nenumărate" ? Le-am văzut și eu odată la o expoziție retrospectivă, de mult...

— Da, „Lumi nenumărate", răspunse Tătaru absent, poate altfel de cum ne imaginăm noi ideea de infinit, dar la fel de exact.

Întoarse încet pagina albumului și trecu iar degetele pe fața hîrtiei.

— „Porțile iadului", într-acolo ne îndreptăm și noi, comentă Alexe Șerban, pe un ton care voia să fie cinic.

Semnalul avertizor al ceasului din panoul central se auzi în țîrîituri scurte. Era ora legăturii cu Pămîntul.

—Alo, da, noi.

Șerban acoperi cu mîna microfonul.

— Auzi, e directorul Țiparu, vrea... cu tine.

— Spune-i că nu sînt de cart și c-am dat ordin să nu fiu sculat.

— Alo, Matei Tătaru nu-i de cart.

— ...

— Ioana Opriș...

— Ce vrea ? Pleoapele pe ochii lui Tătaru se crispară. Privi cu ochii micșorați.

— Pe mine mă întrebi ? Ai legătura.

Cuvintele se îndărătniceau să nu se desprindă de pe buze.

— ...

— Da, Ioana, eu !

Sunetele cuvintelor ei, venind de nesfîrșit de departe, se transformaseră încît nu-i mai recunoaște vocea. Se înspăimîntă gîndindu-se că ar putea să-i uite inflexiunile vocii ei adevărate.

„Cum o duci, Matei, cum o duci ?" — întrebau vibrațiile sonore, străine.

— Cum s-o duc ? Acum o oră am trecut pe la porțile iadului.

— ...

— La porțile iadului, iad... draci, porțile iadului !

— ...

— N-am putut intra. Era un afiș pe care scria : „Nu încercați în zadar, s-a furat un ceaun, sînt dracii-n ședință, căință ! Veniți după întîi, pînă joi avem inventar !"

— ...

— Nu crezi ? Îți poate confirma și Lexi.

— ...

— Alexe Șerban, „secundul".

— ...

— Mă iubești mult ? Nu mă înnebuni !

— ...

— Bine, te sărut și eu, ce să fac ? Îl dau pe Lexi să comunice coordonatele.

— Alo, Alexe Șerban, transmite coordonatele : unu, nouă, nouă, unu, opt, nouă, nouă, unu...

Tătaru închise ochii. Se revăzu alături de Ioana, în mașina ei, tip 1970, cu ștergătoare mecanice de parbriz. Și-o reaminti spunîndu-i :

„Poate e caraghioasă, e un dar al tatei și țin mult la ea."

Îi revăzu liniile perfecte ale picioarelor. Își ridică imaginar privirea încet pe mijlocul ei, pe sîni, pe gît. În întunericul din mașină ovalul feței se contura vag în umbra părului.

„La dracu cu visele deșuchiate!"
Alexe Șerban mai transmitea încă.
— ...unu, opt, șapte, unu, nouă, unu...
Minutele convorbirii trecuseră. Pe Pămînt era vremea dimineții, răsăreau zorile.
Albumul cu reproducerile de Țuculescu rămăsese deschis la „Porțile iadului". Șerban îl luă și privi pe îndelete.
— Cum e cu dracii ?
— Sînt dracii-n ședință, căință! Veniți după întîi, pînă joi avem inventar.
— Versurile tale ?
— Îmhî.
— Ești un om al Renașterii, bătrîne.

★

În marțea sorocită, avu loc prima ședință a comisiei de litigii, în camera de navigație. La pupitrul de comandă nu rămase decît pilotul de cart, Sen Săucan.
Petrescu-Dil, emoționat, nu-și mai găsea locul. Îi numără din ochi pe cei prezenți, dar întrebă totuși de circumstanță, bîlbîindu-se:
— A... a... venit toată lumea ? Să... să... începem.
Inspiră adînc și tuși ca să-și dreagă glasul.
— Conform deciziei date... de... de comandantul navei, continuă Petre Fridtjof, am fost numit în funcția de președinte al comisiei de litigii a navei spațiale *Pasărea Măiastră*.
Aplauzele îl întrerupseră. Se înclină ceremonios.
— Consider aceasta drept o... o... onoare deosebită și promit să nu precupețesc nici un efort pentru a-mi face datoria cu prisosință...
Din nou aplauze.
— S-ar putea, zic... zic..., presupunînd chiar prin absurd, ca la un moment dat pe traiectoria noastră să întîlnim ființe inteligente, care vor bate la ușa navei și... și... și ne vor întreba: „Hei, cine sînteți voi ?". „Oameni, sîntem oameni, vom răspunde cu mîndrie. Pămînteni". „Oameni ? vor zice, foarte bine, și ce... ce... aduceți cu voi? Femei frumoase, năucitor de frumoase ?" „Nu, categoric nu", vom răspunde. „Poate muzică, vin ?", vor zice. „Nici muzică, ni... nici vin, le vom spune. Noi aducem legea! *Dura lex, sed lex!* Noi, zic, am înființat prima instanță judiciară cosmică".
Matei Tătaru sta cu capul aplecat, străin de tot ce se întîmpla. Instanță judiciară cosmică ? Lege și adevăr ? Fusese și el judecat. Se zbătuse ca să-și dovedească dreptatea. Dovada dreptății lui era ținta călătoriei acesteia.
„Respingem principiul non-infinit, principiul după care infinitul ar fi doar o condiție limitativă locală, spunea de undeva, cu ură, din trecut, profesorul Someșan. La viteza luminii masa particulelor devine infinită și va rămîne infinită, nu ca o condiție locală, ci cu un caracter legic general. Cazul depășirii acestei viteze pentru laser reprezintă o abatere nesemnificativă, nu vom putea zbura niciodată mai repede decît viteza luminii, indiferent de geodezia locului!"
Aici, în altă lume, Petrescu-Dil își continua discursul inaugural. Tătaru îi vedea buzele mișcîndu-se, dar nu se străduia să-i înțeleagă vorbele.

Plecase să zboare mai repede decît lumina. Oare ce primejdii îi pîndesc ? Fusese totul verificat și paraverificat. Scăpase oare ceva ?

Chipul directorului general Țiparu îi reapăru în minte, zîmbind ironic ca în ziua consiliului științific. Aprobînd, da din cap după fiecare frază a profesorului Someșan. Rezultatul : îl întîrziaseră cu un an. El, Matei Tătaru, nu s-a lăsat însă. S-a zbătut, a făcut totul ca să plece și a reușit.

— Propun ca președinte de onoare al primei ședințe, spunea vocea lui Petrescu-Dil, din lumea de aici, pe comandantul navei, profesor, doctor docent Matei Tătaru.

Trebui să treacă la masa instanței.

„Cum o fi rămas cu ființele inteligente ?", se întreba Matei, reamintindu-și vag ceva.

— Vom trece deci la examinarea primului proces.

Fără grabă, savurînd parcă momentul, Petrescu-Dil deschise condica. Se răzgîndi și o închise iar.

— Răspunderea noastră, zic... zic... de răspunderea noastră... Să nu uităm că la înălțimea la care ne aflăm ne privesc mileniile, secolele, Solon, Licurg, legiuitori și împricinați care au rămas în istorie. Simplu sau complicat, orice caz, primul nostru caz în care va trebui să dăm o sentință justă, cazul Năstac, aparține celebrității, fiindcă, după cum am mai spus... se... se judecă în spațiul sideral. Să ne aducem aminte, zic, de un alt împricinat celebru, Socrate, care a... a... acceptat o judecată strîmbă, nevoind să ignore legea. Între cupa cu cucută și călcarea principiului sfînt al legii a ales cupa cu cucută. Întinse mîna, arătîndu-l amenințător pe Năstac : Călcarea principiului sau cupa cu cucută !

Năstac înghiți în gol și se strîmbă de parcă ar fi trebuit s-o bea aievea.

★

— Alo, Tătaru, iartă-mă că te deranjez, vino la comandă, am alarmat navigatorii și mecanicii, avem dificultăți în legătură cu Pămîntul, mai sînt și alte chestii...

— Bine, imediat.

Chemarea lui Minea îl surprinse, fiindcă știa că e foarte calm și de obicei se descurcă singur. Coborî din cușetă încă amețit de somn și-și îmbrăcă neîndemînatic salopeta. Plecă uitînd să-și ia pipa de sub pernă. Căută să-și aducă aminte cine mai era de cart.

„Petrescu de la doisprezece la șase, Tică de la șase la zero, a da... Liță Răileanu".

În încăperea de comandă îl surprinse irizația intens albăstruie, pe care o răspîndea ecranul vizorului. Într-o parte a imaginii strălucea puternic un astru incandescent.

— La zero douăzeci și două, începu Minea să-i explice, a început să apară iluminarea asta. Nu i-am dat atenție fiindcă nu s-a produs nici o perturbare în coordonatele de drum. La zero și treizeci n-am putut face legătura radio cu Bucureștiul. Am crezut că am greșit calculul distanței și al vitezei pentru fluxul de transmisie — laser. A recalculat Liță. Era exact. Între timp iluminarea albastră a început să crească vertiginos. Uite, acum sîntem cu toate filtrele pe vizor și e totuși foarte puternică.

— Seamănă cu soarele nostru, nu-i așa ?

— Legătura prin comunicații suprasenzoriale? îl întrebă Matei pe Minea, neatent la intervenția lui Petrescu.

— Liță și Tică au transmis concomitent pe același test, dar n-a răspuns decît un operator finlandez. Probabil Bucureștiul ne caută doar prin radio-laser. Au fost alarmați cei din Helsinki, care au intrat în legătură cu Bucureștiul și așteptăm să ne răspundă.

Pe diagonala ecranului rămăseseră punctiformi trei dintre sateliții astrului care ieșise din cîmpul de vedere. Lumina albastră se atenua treptat.

— Dați-mi parametrii jetului de propulsie, ceru Matei.

— I-am calculat tocmai cînd ai venit, îi răspunse Năstac, pentru asta m-au chemat. Se înscriu normal. Alterarea accelerației e nesemnificativă.

— Cît ?
— Patru, zero, șase față de traiectoria de țintă.
— E totuși aproape de limita superioară.
— Nu uita curbura regiunii de spațiu pe care o parcurgem. De ieri dimineață ne difuza intens emisia de propulsie. Ți-am spus că măresc stricțiunea jetului.
— Faceți liniște, ceru Liță. E finlandezul... care ne cheamă.
Toți șase rămaseră nemișcați. Pe ecran lumina albăstruie se pierduse aproape complet, sateliții stăruiau în aceleași puncte ale ecranului.
— Energocosm nu este recepționat nici suprasensorial, nici prin radio... E alarmă și la ei.
— Exact, confirmă și Liță.
— Transmite coordonatele, ordonă Tătaru. Dictează-le, Petrescule !
Pînă la ora șase legătura cu Energocosm nu putuse fi stabilită. Li se comunică primirea coordonatelor prin operatorul finlandez și li se ceru un pomelnic întreg de date informaționale. Suprasensorial, transmisiile și recepțiile erau extrem de anevoioase. Liță Răileanu și Tică Nițulescu, singurii antrenați pentru astfel de comunicații, fiind extenuați pierdură în cele din urmă legătura.
Alexe Șerban și Pompiliu Zaharescu se prezentară ca să ia cartul în primire. Rămaseră surprinși să-i găsească pe toți șase la „comandă".
— Am rămas fără comunicații, le explică Matei. O să vedem ce facem. Ocupați-vă locurile. Nu-i nimic.
— Năstac, dă o raită în sala mașinilor. Toată lumea trece la orizontală.
Matei plecă înaintea tuturora, după ce le făcu un semn vag de salut cu mîna. Nu-i era somn, momentele de tensiune nervoasă îl obosiseră și se simțea ca bătut.
„Poate trei luni a fost prea puțin, își zise, apreciind în gînd antrenamentul pe care îl făcuseră la sol cu nava închisă. Ar fi fost necesar cel puțin șase sau opt luni..."
Se întinsese de cîteva minute în pat cînd Alexe Șerban apăru precipitat.
— Zaharescu e mort și Năstac... în sala mașinilor...
— Ce spui ?
— Zaharescu e mort, Năstac mai respiră, are mijlocul zdrobit. Zaharescu e mort... Hai repede, sînt în sala mașinilor...

★

Chipul lui Năstac părea nefiresc de alb, aproape la fel ca albul feței de pernă. Doctorul Mircea Stănescu îi asculta pulsul cu stetoscopul, întîi la mîna dreaptă, apoi la stînga.

— Îi fac adrenalină direct în inimă, zise ca și cînd i-ar fi cerut confirmarea lui Tătaru. Dați-mi siringa de pe masă !

Întoarse acul în sus și apăsă pistonul pînă cînd din vîrf țîșni un subțire de lichid.

— Întoarceți-l puțin pe o parte, cu grijă ! Are rinichii făcuți praf. Așa, mai sus. Așa !

Șerban și Minea îl ținură pînă i se făcu injecția. Lichidul scădea încet de tot în tubul de sticlă al siringii.

— S-a instituit încă de pe acum starea precomatoasă. Ne căznim în zadar, n-am ce-i face.

Pistonul ajunsese la capăt. Mîna medicului trase brusc acul.

— Dacă nu dă nici un semn de viață într-un minut, două, s-a curățat...

— Cum s-a întîmplat ? îl întrebă Tătaru pe Alexe Șerban.

— S-a dus cu Răileanu și cu Zaharescu să verifice poziția diafragmelor statorice. Eram cu Nițulescu la comandă. Nu cred c-au trecut zece minute... A venit Liță să mă cheme... A plesnit un separator și i-a lovit schijele...

— Psss ! Liniște !

Medicul își îndesă mai bine piesele stetoscopului în urechi.

— Respiră... îi aud inima. Ridicați-l mai sus pe pernă.

★

Pe la orele două, medicul veni să-l trezească pe Tătaru.

— Și-a revenit ?

— Da, e conștient. Se poate vorbi cu el. Ar fi o șansă, trebuie să-l operez imediat, în cel mult o oră. Îmi trebuie un rinichi, i-l dă Minea. Ești de acord ?

— Dacă se prăpădesc amîndoi ?

— N-ar fi exclus...

Tătaru își trecu mîna prin păr. Se gîndi cîtva timp și apoi întrebă:

— Ce probabilitate au ca să scape ?

— Cred că vor scăpa.

— Sigur ?

— Cu aproximație... Nu vrei să vorbești cu Năstac ?

Remarcă pentru prima oară o paloare pe fața medicului. Îi luceau ochii, și chipul îi era roz-alburiu, ca al copiilor, de-o seninătate curioasă.

— Operează-l !

În cușeta din infirmerie, Năstac zăcea cu ochii închiși. Respira aproape imperceptibil. Tătaru se așeză pe marginea patului.

— Aha, șeful ăl mare a venit... a venit la patul de suferință al eroului. De profundis.

Un colț al gurii i se strîmbă într-o grimasă care s-ar fi vrut zîmbet.

— Ce... ce dracu' vă faceți dacă mă curăț... vă întoarceți cu roatele în sus, în vreun șanț...

— Te chemăm la spiritism.

— Ei, asta-i.

Fața îi era galbenă-verzuie.

— Ascultă comanda la mine, șobolan bătrîn !

Năstac închisese ochii și rămase aproape un minut așa. Cînd îi deschise și începu să miște buzele, Matei trebui să se aplece mult ca să-l audă.

— Zece... zece negri mititei... s-au dus... la teatru, unu s-a... artist...

— Lasă aiurelile. Mă asculți ?

Pleoapele lui Năstac coborîră în semn afirmativ.

— O să te opereze, ți se va face transplant de rinichi, crezi că reziști ?

— De... de unde... rinichi ?

— Îți spunem pe urmă. Reziști ?

— Dați-i drumul !

Tătaru îi luă mîna umedă și i-o strînse ușor.

— Noroc !

— ...porcesc...

★

Intervenția chirurgicală durase patruzeci și două de minute. Medicul afirma că operația reușise. La ora zece, cînd Tătaru se duse să se culce, trăiau amîndoi : și Năstac, și Minea. Se încheiase a douăzeci și treia zi de zbor.

În dimineața următoare obținură legătura laser-radio cu Bucureștiul. Transmiseră informații referitoare la accidentul întîmplat.

Tătaru era grozav de abătut. Își aduse aminte iar de vorbele profesorului Măluresau :

„Nu uita ! E o meserie în care n-ai timp să numeri morții !"

Mai trecuse încă o zi, Năstac și Minea se îndărătniceau să trăiască. Mircea Stănescu, medicul, ridica din umeri la orice întrebare.

Întîmplarea le zdruncinase tuturor moralul.

— Să nu-mi spui că depinde de ce complicații vor apărea, că asta o știu de mult. Asta-i o teorie răsuflată de-a noastră.

— Răsuflată, dar adevărată și unanim valabilă, ca teoria unitară a cîmpurilor, a dumitale.

— Cînd poți spune dacă au scăpat sau nu ?

Medicul ezită, coborînd privirea din ochii lui Tătaru.

— În trei zile.

(SFÎRȘITUL ÎN NUMĂRUL VIITOR)

HORIA ARAMĂ

Acest vertiginos poem în proză inovează pe linia vechii teme romantice a oglindei (cum îi spunea Ion Barbu) *. De fapt însă, Horia Aramă laudă o antioglindă, nu în sensul dat de Lewis Carroll, a cărui Alice pătrunde în împărăția vrăjită a spațiului reflectat, cît în sensul abolirii oricăror oglinzi exterioare pentru o mai desăvîrșită imersiune în apele din adînc.

A.R.

NU ÎN FAȚA OGLINZII

Nu în fața oglinzii. Fără martori. Nici o privire, nici o voce care să-ncerce o definiție. Nu în fața oglinzii, deși duioșia pe care i-o port e de-o vîrstă cu mine. Cer iertare oglinzii, căci slăbiciunea în fața ei are forța tradiției și am nevoie, ca fiecare femeie, de conflictul perpetuu cu prietena și rivala mea de culoarea lunii, de aliata francă, dar și tiranică, înșelătoare, geloasă și prefăcută, și care-i gata oricînd să mă vitrioleze cu un adevăr salvator, de cea care mă lingușește alimentîndu-mi clipele de lașitate, de cea care-mi toarnă argint viu în vine și de cea care mă leagănă în torpoare. Și-mi trebuie fața ei nocturnă, cea care trece, fața sardonică și nepătrunsă, hilară și mută, care-și bate joc de strădaniile mele și de prudențe. Îmi trebuie zeflemitoarea, nemiloasa față a oglinzii, dar nu apa ei, nu fantomele ei, ci conștiința faptului că ea există, și distanța față de ea îmi trebuie, așa cum îmi trebuia odată, în casa cu toate luminile stinse, înconjurată de străzi cu luminile stinse, înecate într-un cer cu stelele stinse. Aveam nevoie de ea și atunci cînd eram departe de mine și azi, acolo unde mă chemau îndatoririle ce-mi alesesem și care nu erau pe potriva umerilor mei, acolo unde eram obligată să ard între mii de lumini multiplicate de

* Vezi Colecția P.S.F. nr. 259—260, p. 22.

gheața monoclurilor, de albul privirilor încîntate de sine, de aurul calp și bijuteriile false și răsfrînte în șiruri lungi de oglinzi — nesfîrșite șiruri aliniate în săli de onoare în care onoarea era interzisă ; printre oglinzile venețiene, depravate și scumpe, aveam nevoie de ea, de oglinda ce mă știa, căreia îi aparțineam.

Nu în fața acestei oglinzi se desfășoară muncile mele satanice ; aș umbri-o, aș aservi-o astfel, i-aș spulbera magica forță pe care o exercită de la distanță, cînd fața i se oglindește în memoria mea. Mă văd privindu-mă în oglindă și atunci sînt eu însămi. În singurătatea camerei mele, la fel ca odată în singurătatea casei, în singurătatea acesteia printre străzi, în marea noastră singurătate între forțe vrăjmașe sub stelele încă prea depărtate, în ceasuri de taină, în ceasuri cum n-au mai bătut pentru nimeni de la facerea lumii și pînă astăzi, ne regăsim față în față, divinitate și lut. Sînt eu și iar eu ; eu, puterea nemărginită, binecuvîntată cu mana cunoașterii de sine ; eu, pasivitatea ascultătoare a substanței. Ne aflăm iarăși la începutul lumii. Abia s-au ales apele de pămînturi, întunericul și lumina abia s-au desprins din neființă. Iar eu, divinitate atotputernică, modelez primul om din mine, lutul primar.

Nu în fața oglinzii — nu poți fi singur, nu poți fi tu însuți supraveghindu-te în apa cleștarului, nu te poți concentra asupra dumnezeieștilor treburi cu dăruirea și sobrietatea ideală. În mijlocul lumii pe care-am crea-o, între scrinul făcut de mine în ziua a treia și scaunul încheiat în a cincea, lucrez cu osîrdie la opera mea capitală.

Nu în fața oglinzii. Aș da dovadă de afectare, iar munca mea e dramatică, herculeană. Oglinda mi-ar arăta un chip osos de femeie între două vîrste, chipul unei femei care n-a fost frumoasă, al unei femei care nu mai e tînără, unul dintre nenumăratele chipuri ale tristeții și resemnării, imaginea vie, în veci repetată și unică totuși a lungii, sfîșietoarei clipe numite sfîrșit. Oglinda mi-ar tăia respirația, mi-ar tăia mîinile, mi-ar usca lutul pe degete, lăsîndu-l să cadă, pulberi, în leagănul nașterii sale. Oglinda mi-ar rîde în față, oglinda ar tăcea într-o mie de feluri ; ar rîde cu tot ce-i în juru-mi, cu scrinul făcut în ziua a treia, cu scaunul încheiat în a cincea, ar rîde cu tot ce a fost, cu singurătatea camerei mele în casa goală, cu singurătatea casei în strada pustie, a străzii pustii sub stelele pustietății.

La adăpost de oglinzi se petrece misterul, sub cojile repetate ale singurătății. Ici iau cu mîinile lutul fierbinte și rece, frămînt între degete lutul fierbinte și rece, pînă ce frigul și viața se aleg, se separă, frigul în degete vinete, viața în lut. Frămînt chipul meu, îl frămînt a doua oară. Am hotărît să îndrept eroarea materiei, am

hotărît să iau chipul osos de la care și-au întors fața grația și armonia, am hotărît să-mi iau chipul în mîini și să-l torn încă o dată. E o muncă de Hercule, o muncă imposibilă, nu e o muncă, deoarece nu bucurie aduce, ci poartă cu sine ură fără de margini, hotărîrea, puterea neomenească pe care numai adînca încredere și ura totală, perfectă o pot avea. Ungîndu-mi palmele cu uleiul credinței totale, iau iarăși la frămîntat lutul chipului meu.

O fac nemișcată, departe de orice oglindă. Mîinile mele nu schițează un gest, dar ce departe e nemișcarea lor de repaus! Mîinile mele nu se odihnesc, nu stau destinse ca două flori de carne în poalele tihnei, ca două plante agățătoare, două frunze de viță, două stele de mare murind pe o plajă uscată, cu ochi înecați în albastre viziuni submarine. Mîinile mi-s antene întinse, vibrînde, prelungiri luminoase ale voinței mele, și fiecare deget e un stilet, e un electrod împlîntat în materia cenușie a nopții. Toți nervii-mi stau treji, încordați, toți nervii-mi sînt degete în munca pe care o-ndrept contra imposibilului.

Departe de orice oglinzi, cu mîinile mute, frămînt lutul chipului meu, pe care-l reneg. Nevăzutele degete, numai nervi și voință, îmi sapă obrazul, răstoarnă brazde convinse și fiecare din mușchii lui capătă viață. Au înviat și aceia care nici nu visară să cunoască beția mișcării și calmul destinderii. Au înviat ca de mult, ca odată, atunci.

Copilă, îmi mișcam în joacă urechile și amețeam oglinda cu jocuri de mimică, pînă ce cristalul lipsit de șiretenie nu mai știa care sînt eu, în care dintre fețele care-i scot limba trebuie să ghicească adevăratul meu chip. Mușchii obrazului, ca niște strune de harfă, erau bine întinși, ascunzîndu-și sonoritățile. Cu o răbdare a încăpățînării îmi colindam chipul, descoperindu-i în unghiuri mușchi noi, neîndemînatice arcuri încă neîncordate, pe care le învățam alfabetul mișcării. Trăsăturile mele pluteau pe o mare fluidă, navigau fără țintă sub velele jocului. Dar joaca muri într-un colț odată cu anii, departe de țărmuri, departe de mine. În luciul oglinzii trona ca întotdeauna un chip osos, fără grații și armonii, un chip dur ca trupul unei sportive, în care orice linie are o dimensiune rațională, iar conturul șoldului e mai curînd o parabolă. Un chip osos pe care nu l-am iubit și nu l-am urît fiindcă de fapt nu uitasem că nu e decît unul dintre multipelele chipuri pe care le port adormite în mine. Uitasem însă că nu le uitasem, de-aceea stăteau nefolosite, uitate, și pentru că orgoliul firesc al fetei era să fie iubită pentru ceea ce este, nu pentru ceea ce poate fi.

Au trecut însă anii — cum au trecut! — și ne-am trezit într-o apă murdară, ne-am deșteptat într-o mlaștină-n care micile fiare de umbră și noapte se simțiră în elementul lor, iar celor ca mine

desen de **MIHAI SÂNZIANU**

cinstea și neîmpăcarea le-au colorat obrajii cu sînge curat. Atunci, departe de orice oglinzi, departe de orgolii, așa cum aleg astăzi un chip, am ales un destin. Destinul războiului din spatele frontului. Destinul tranșeelor din saloane cu policandre în flăcări. Destinul urmăririlor nocturne, cu moartea drept umbră. Fiecare braț îmi era o spînzurătoare. Sub fețele mele uneori simțeam hîrca. Butonierele bluzei puteau fi tot atîtea săruturi adînci ale gloanțelor. Și astfel, cu mîinile spînzurători, cu hîrca pe umeri și ciuruită de gloanțe am trecut prin apele nopții și prin viscolul zilei, simțind în vîrful degetelor atingerea altor degete, ale altora, al căror chip nu aveam voie să-l uit pentru că nu aveam voie să-l știu. Dar degetele lor îmi ajungeau, îmi ajungeau numai nervii, numai voința lor transmițîndu-mi efluvii dincolo de distanțe.

Și-a venit clipa mare, clipa grozavă cînd primejdia s-a strîns împrejuru-mi ca o cătușă și cînd totul, nu eu, nu doar eu, ci lumina interioară și demnitatea aproapelui și foaia de mîine a calendarului au depins de asta ; și a trebuit, într-o clipă a groazei și a răspunderii, să devin alta, să arunc într-o clipă vraful de chipuri știute și într-o clipă, nesfîrșit de lungă, dar una singură, să-mi frămînt din nou chipul, ca Dumnezeu chipul primului om, numai că tihna celestă a Olarului o înlocuia metronomul de piatră al vieții și al morții. Departe de mine, departe de orice oglindă, cu ghearele groazei înfipte-n gîtlej și plutind totodată pe aripa tare-a încrederii, a trebuit într-o clipă fără întoarcere să-mi schimb chipul numai cu mîinile nervilor, numai cu brațele mușchilor, cu dalta voinței. Și fără putință de verificare, departe de orice oglindă, a fost necesar să trec, foarte singură, cu brațele spînzurători, cu butonierele găuri de gloanțe, pe umeri cu hîrca sub fața cea nouă, nevăzută de mine decît cu ochii intenției, pipăită de oarba din mine cu degete oarbe, a trebuit să trec printre ei cu noul meu chip, străin mie însămi, străin tuturora, un chip de o clipă, un chip artificial, pe lîngă care aș fi trecut nepăsătoare, în fața căruia aș fi ridicat din umeri, căruia i-aș fi întors spatele și nu i-aș fi acordat un zîmbet. Cu masca aceea de gheață, străină pe obraz am trecut printre ei și ei m-au găsit frumoasă, și ei nu mi-au recunoscut sub ea chipul osos, ocolit de grații și armonii, chipul care, dedesubt, rîdea cu un hohot al groazei, chipul aceleia către care întindeau brațe spînzurătorile și spre care stăteau gata să plece gloanțele tuturor plutoanelor de execuție și înspre care rînjeau așteptînd toate hîrcile. Am trecut printre ei cu chipul meu nou și-am fost alta, și spînzurătorile și-au frînt brațul, și plutoanele de execuție și-au coborît armele, iar hîrcile și-au plîns rînjetul cu ochii lor goi. Iar eu, la adăpostul măștii mele, care era totuși o parte din mine, am trecut liberă printre pereții de moarte, cale lungă, culoare întortocheate, scări în spirală și largi colonade am străbătut, săli fără capăt ale pașilor călcați în picioare, săli ale orelor secerate, ale anilor scuturați, am trecut printre ziduri cu ghimpi de metal, printre ferestre care erau guri de

tun, peste dale de piatră care erau trape secrete, şi am trecut printr-un aer de baionete, un aer de săbii paralele care sfîrtecau totul. Şi mai ales am trecut pe lîngă nenumărate oglinzi care erau tot atîtea ape gata să mă prindă în ispita ce-ar fi năruit totul, ispita atît de firească de a-ți şti chipul, ispită mortală, căci în momentul în care m-aş fi privit fără să mă recunosc aş fi avut acea tresărire fatală, nervii mei ar fi emis acele semnale pe care le aşteptau cu o foame de fiară pereții şi treptele, trapele şi ferestrele guri de tun, văzduhul de săbii, ca să închidă cătuşa, să declanşeze cursa cu dinți de oțel şi-n jurul ei, în jurul prinsei, în jurul prăzii îndelung rîvnite şi care-i orbise, să joace cu tropot cazon şi să rîdă cu hohot arătînd cu murdare degete-ntinse spre mine umbrele brațelor mele spînzurători. Am trecut printre oglinzile înşelătoare, trădătoare amice, ispititoare prădalnice, şi nu mi-am permis măcar o privire spre ele, şi astfel ieşii din încercuirea cătuşii.

Departe, într-o singurătate însingurată, mi-am regăsit chipul osos, fără grații, şi am putut să pun față în față fețele mele multiple fără să tremur. Şi m-am îngrozit privind înapoi, şi nu am pierdut nici o moleculă din teroarea fără de margini în voia căreia nu mă lăsasem, am trăit în singurătatea mea tainică toate posibilitățile nerealizate, am atîrnat sub toate spînzurătorile şi m-au ciuruit plutoanele de execuție şi ferestrele guri de tun m-au lovit în plin, şi văzduhul de săbii m-a forfecat, şi apoi trapele, toate trapele s-au căscat sub paşii mei. Şi numai după ce am trăit toate groazele şi în nici un ungher al destinului nu a rămas vreun crîmpei pe care să nu mi-l imaginez, abia atunci, cu timiditate, veni către mine întîia particulă albă şi pură a liniştii.

Departe de orice oglinzi şi fără martori, aşa am putut, într-o clipă ce nu se repetă, cu falangele groazei rupîndu-mi gîtlejul, am putut să-mi schimb chipul osos, ocolit de grații, cu muzica înşelătoare ce adormi fiara.

După ani, rîuri lungi ce-au rămas înscrise pe fața-mi duc o luptă nouă, surdă şi egoistă, sau poate nu, poate bună şi înălțătoare, duc o luptă cu degete mute, cu nervi şi voință, duc o luptă în contra marilor delte ce vin să-mi brăzdeze chipul, unelte sordide ale vîrstei vrăjmaşe, o luptă în care-i nevoie de tot atîta durere, de tot atîta ură pentru tot atîta victorie, o luptă pentru un chip care nu e doar aparență, care nu e nici fugă, ci e chipul meu interior de răzvrătită în fața cursului vîrstelor, de răzvrătită în fața cascadelor vremii. Departe de orice oglinzi şi fără martori, rup din mine şi arunc putreda carne şi şterg cu unghii de nervi şi voință canioanele marilor cataclisme ale anilor şi netezesc dune înalte pînă la cer ; iar nisipurile se liniştesc şi malurile canioanelor se împacă, şi sub ochii uimiți cu care nu mă privesc din mine apare iarăşi chipul osos, ocolit de grații, înnobilat însă prin aurul timpului, chipul onest la care nu vreau să renunț, chipul meu unic şi veşnic în tinerețe.

De la ICAR la cuceritorii Lunii

În 1650 Kazimierz Semienowicz scrie „Marea artă a artileriei"

Tipărită în anul 1650 la Amsterdam, lucrarea lui Kazimierz Semienowicz „Marea artă a artileriei" are calitatea de a prezenta pe larg și sistematizat rachetele cu mai multe trepte, bateriile de rachete, rachetele combinate și alte elemente destinate utilizării acestor noi arme.

Asupra acestei idei, caracteristice pentru avîntul luat în secolul 17 de tehnica rachetelor, trebuie să insistăm. Desigur, încă cu 400 de ani înainte, învățatul arab Ibn-Al-Baidahar scrisese un tratat despre rachete ; tot fuzeelor le este consacrată lucrarea polonezului Sebiș din Wraclaw (1567—1657), cea a unui învățat anonim din 1624, precum și cartea venețianului Dell' Acqua (1637), ca să nu mai vorbim despre manuscrisul lui Konrad Haas din 1555, amintit în numărul trecut. Dacă învățatul arab se referea la utilizările militare ale rachetelor, celelalte lucrări apreciază doar folosirea lor pentru focuri de artificii. Este meritul lui Semienowicz de a fi reconsiderat racheta ca armă, de a informa despre stadiul acestei tehnici în unele țări cum ar fi Rusia secolului 17. Tot de la balisticianul polonez aflăm că a existat un progres referitor la dimensiunile rachetelor (calibru peste 100 mm) și la greutatea acestora (de ordinul zecilor de kilograme, foarte mult pentru acea vreme !).

Semienowicz nu se referă numai la construcția și organizarea fuzeelor în trepte, ideea care aparținuse lui Konrad Haas din Sibiul secolului 16. El are în vedere și susținerea rachetei în zbor, preluînd probabil (conform ipotezei cercetătorului român D. Todericiu) soluția lui Haas cu aripioarele triunghiulare, pe care le plasează tot simetric către partea inferioară a rachetei.

Hermann Ganswindt — „Edisonul din Schöneberg"

La 12 iunie 1856, la Voigtshof (Prusia Orientală), s-a născut Hermann Ganswindt, cel care, deși avea să fie supranumit „Edisonul din Schöneberg", timp de 40 de ani s-a luptat în egală măsură cu o neșansă persistentă și cu neînțelegerea contemporanilor. Cu toate că părinții, angrosiști de cereale din tată în fiu, l-au pregătit pentru doctoratul în drept, tînărul Hermann simțea încă din liceu (pe care l-a urmat la Lyck) vocație pentru invenții tehnice. În vacanța anului 1878 el a vizitat Expoziția universală de la Paris, unde a văzut un mare balon captiv. Acesta a constituit, probabil, prima inspirație pentru viitoarele sale invenții în tehnica aeronautică. În 1883 el a primit brevetul 29 014 pentru un dirijabil lung de 150 de me-

tri, antrenat de un motor cu abur de 100 de cai putere. Refuzat de Ministerul de Război, el a publicat o carte intitulată „Dirijarea aparatelor aerostatice“, pe care a trimis-o la diverse persoane competente şi chiar prinţului moştenitor Friedrich. Refuzurilor şi neîncrederii Ganswindt le-a răspuns prin înfiinţarea la Schöneberg, lîngă Berlin, a unei mici întreprinderi, unde, pe lîngă biciclete, automobile, vehicule de pompieri, a „fabricat“ aeronave şi chiar astronave! Desigur, ultimele „produse“ n-au depăşit stadiul de proiecte. In această întreprindere Ganswindt era nu numai sufletul, ci şi inginerul, desenatorul, mecanicul... A inventat motorul cu pedală, a construit barca cu motor şi „trăsura fără cai“... În 1891, pe vremea cînd Lilienthal începea periculoasele sale lansări cu planorul, la o conferinţă ţinută în Berlin, Ganswindt are curajul să afirme că în curînd vor zbura avioane cu 150 km/h, folosind, bineînţeles, motoare cu explozie, simple, puternice şi uşoare, pe care tot el urma să le inventeze! În 1901 Ganswindt a realizat, în adevăr, un fel de avion-elicopter pentru două persoane, dar „întîrzie“ să fabrice şi motorul. Pînă la urmă s-a recurs la un dispozitiv de derulare rapidă a unui cablu pentru a antrena elicea, şi aparatul s-a ridicat şi a zburat efectiv, dar numai... o secundă. Acest „caz“ a stîrnit numeroase critici. De zborul cosmic Ganswindt începe să se preocupe la 27 mai 1891, cînd, într-o altă conferinţă, ţinută în sala Filarmonicii din Berlin, expune publicului proiectul său de „navă cosmică“! Mai mult, la această dată el formulează genial principiul tuturor rachetelor cosmice: „Aerul necesar (motorului) va fi transportat sub forma substanţelor explozive, care, în acelaşi timp, conţin cea mai mare putere! Cu alte cuvinte, s-ar putea construi un aparat de zburat care să utilizeze forţa de reacţie dezvoltată de o substanţă care explodează“. A imaginat şi vehiculul care, fiind dotat cu un motor de „explozii“ şi capabil de o acceleraţie egală cu 2g, ar ajunge la Venus sau Marte în 22 de ore!

Incurajat de referatul pozitiv asupra ideilor sale, publicat în 1900 de profesorul Gostkowski, „Edisonul din Schöneberg“ imaginează transportul navei sale cosmice cu avionul pînă la limitele atmosferei terestre (cu peste 50 de ani înainte de zborul avionului-rachetă „X-15“!) şi chiar zborul sateliţilor artificiali. Spre sfîrşitul vieţii (25 octombrie 1934), pînă şi denigratorii lui au trebuit să-şi schimbe atitudinea. Apăruse primul „aerodrom pentru rachete“ lîngă Berlin, se înfiinţaseră deja societăţi de astronautică, se lansau rachete experimentale... Desigur, era prea tîrziu pentru cel care „inventase“ dirijabilul numit pe atunci „Zeppelin“, făcuse să zboare un elicopter şi crease proiectul navei cosmice...

K. I. Konstantinov — partizanul armei rachetă

Pe linia tradiţiilor ruseşti de utilizare a rachetei ca armă, în anul 1820 fusese creată „Intreprinderea specială de rachete“ pe cîmpul Volkov din Petersburg, pe lîngă care în 1826 avea să fie înfiinţată prima companie de rachetişti din Rusia. Este de subliniat că principalele merite în acest domeniu trebuie atribuite ofiţerului de artilerie inginer Aleksandr Zaseadko (1779—1837), care a imaginat şi a construit rachete de luptă incendiare (de 2,5 şi 4 ţoli) şi explozive (duceau ca încărcătură o grenadă explozivă), precum şi lansatoarele necesare. Desigur că aceste rachete, cu toate calităţile lor, care le puneau alături de renumitele ra-

chete de luptă engleze Congreve*, aveau și neajunsuri, printre care cel mai periculos era fisurarea încărcăturii de pulbere și deci explozia la lansare. Misiunea de a înlătura aceste deficiențe a fost dată ofițerului inginer Konstantin Ivanovici Konstantinov (1818—1871), care, ulterior, este numit și în funcția de director al Întreprinderii speciale de rachete, condusă pînă atunci de lt. colonelul Vnukov și apoi de colonelul Kostîrko.

Pornind de la necesitatea de a organiza astfel procesul tehnologic de fabricație încît rachetele de același tip să fie identice, „nu numai referitor la dimensiuni..., dar și la proprietățile fizice și chimice ale materialelor...", Konstantinov amorsează o producție de masă a rachetelor de luptă. El caută să mecanizeze toate procesele principale ale producției, să facă nenumărate experimentări în timpul fabricației și ia numeroase măsuri de protecție și asigurare a sănătății muncitorilor și tehnicienilor. El a imaginat „pendulul Konstantinov" pentru determinarea forței de reacție a rachetei, a perfecționat sistemul de omogenizare a pulberii, a proiectat o presă de 400 de tone pentru umplerea cu pulbere a tuburilor-rachetă. Este de remarcat că standardizarea producției rachetelor și omogenizarea încărcăturii de propulsie au creat condiții pentru creșterea securității, ușurință la mînuire și a mărit cu 4 km bătaia rachetelor. În 1857 lui Konstantinov i s-a decernat premiul „pentru introducerea unor mijloace și dispozitive noi în producția rachetelor". El și-a împărtășit cunoștințele elevilor Academiei de artilerie, cursul său fiind publicat în limba franceză (1861) și în limba rusă (1864), sub titlul „Despre rachetele de luptă".

Conducător al școlii rusești de rachetiști, Konstantinov s-a preocupat nu numai de partea practică, ci și de punerea bazelor teoriei științifice a fuzeelor, a zborului și construcției acestora. Sarcina generalizării problemelor construcției, a proiectării balistice și a dinamicii rachetei n-a putut-o duce la capăt, Konstantinov fiind conștient de această limitare. De altfel, el afirmă în cursul său : „...s-a creat deja posibilitatea elaborării teoriei matematice a construcției și a tragerii rachetei, într-un cuvînt, posibilitatea creării rachetelor balistice. Dar aceasta este o știință care abia trebuie creată".

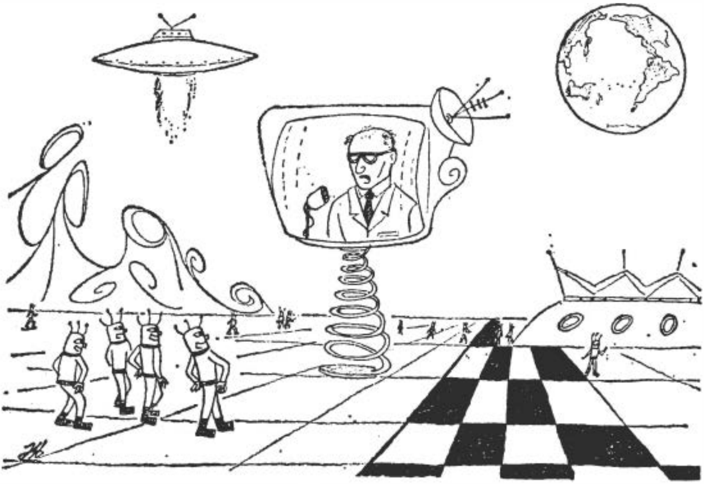
În 1864, Întreprinderea de rachete este transferată la Nikolaev, unde se începuse construirea unei uzine care avea să funcționeze pînă în 1879. Konstantinov a putut să constate eficiența fuzeelor imaginate de el în timpul războiului din 1853—1856, în acțiunile armatei rusești pe Dunăre, la Sevastopol, la asediul fortărețelor Ak-Meceti și Silistra, în luptele din 1860 la Pișpek, Kiuriuk-Dar și Kars, în conflagrația din Caucaz (1861—1863). Folosite tot mai puțin și apoi chiar scoase din dotarea armatei în 1880, rachetele lui Konstantinov au fost „învinse" de concurentul cel mai serios, artileria ghintuită, datorită — în principal — lipsei unei baze științifice de perfecționare, sarcină care avea să revină ulterior savanților Țiolkovski, Oberth, Goddard...

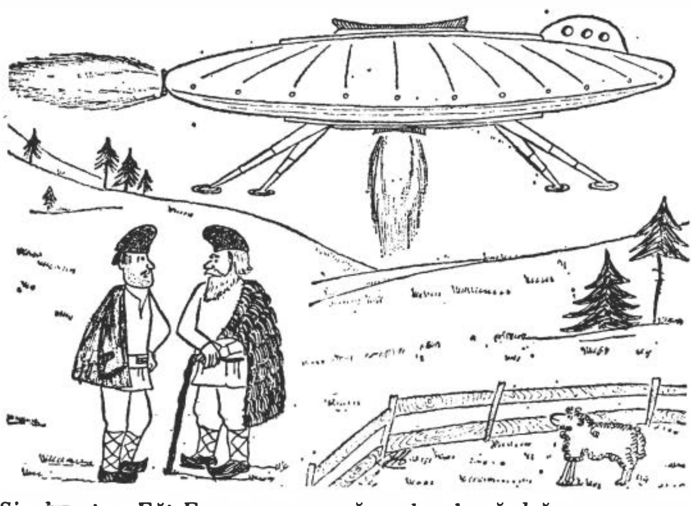
*Înființat încă din 1766 de Hyder Ali din Mysore, corpul de armată, cu 1 200 de rachetiști, l-a ajutat pe fiul acestui prinț indian, Tippo Sahib, în luptele sale pentru libertate împotriva trupelor britanice. Întorși în patrie, specialiștii englezi, și în special generalul William Congreve (1772—1828), s-au preocupat de rachete ca arme. Studiind inițial numai rachetele incendiare, cărora le-a mărit bătaia la 2,5 km, Congreve a putut observa efectul lor în diverse lupte, printre care cea de la Adur (Spania, 1814), de la Leipzig (1813). Pînă prin 1840 rachetele engleze se reduceau aproape numai la tipurile de 6, 14, 16 și 21 kg, realizate de Congreve.

În numărul viitor vom scrie despre primul om al cosmosului IURI GAGARIN

UMOR de MIHU ANTIN

Pe baza unor argumente neîndoielnice putem afirma cu certitudine că nu există ființe raționale extraterestre!

...Şi zburat-a Făt-Frumos cu armăsarul cel năzdrăvan care scotea flăcări pe nări...

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

I.m. Pompiliu

Au scanat, corectat, prelucrat

Ceea ce nu au fost în stare redacţiile Ştiinţă şi tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reuşit, cu multă dăruire, muncă şi cheltuială, aceşti entuziaşti.

Lor trebuie să le mulţumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecţie.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email şi reparăm greşeala)

Pentru a vă asigura primirea în continuare a colecției, reînnoiți-vă din timp abonamentele pe trimestrul viitor. Abonamentele se primesc de către factorii poștali și oficiile poștale.

Colecția se găsește de vînzare la toate chioșcurile difuzării presei și la debitele O.C.L.

PREȚUL 1 LEU | 41007

•• IANUARIE 1969